

Карел Чапек
За петте хляба

...Какво не ми хареса у него ли? Ще ви го кажа открито, съседа: не че имам нещо против учението му. Съвсем не. Веднъж слушах една негова проповед и, ще си призная, насмалко и аз да стана негов ученик. Върнах се аз тогава в къщи и казвам на братовчеда си, сарача: знаеш ли, много изпусна; ако питате мене, той е истински пророк. Много хубаво говори, което си е право; сърцето ти хваща; очите ми тогава се бяха налели със сълзи, идеше ми да затворя дюкяна и да тръгна с него, та никога да не го загубя от погледа си. Раздай всичко, което имаш, каза той, и ме последвай. Обичай ближния си, помагай на бедните и прощавай на тия, които ти причиняват зло, и такива ми ти работи. Аз съм обикновен пекар, но като го слушах, усещах в себе си една такава особена радост и болка, не знам как да го кажа: такава тежест чувствавах, че ми идеше да коленича и плача, и в същото време ми беше така хубаво и леко, като че ли всичко се свличаше от мене, всичките грижи и ядове. Та казвам му аз тогава на братовчеда: засрами се, простако, тъпо говедо; от лакомия не знаеш какво говориш, интересува те само кой колко има да ти дава, само за десетъка, наложите и лихвите, дето ги дължиш, приказваш; вземи по-добре раздай на бедните всичко, що имаш, напусни жена и деца и тръгни с него...

И за това, дето лекува болните и овладените от бесовете, няма да го упрекна. Вярно, това е някаква страшна и неестествена сила; ама не е ли ясно, че нашите фелдшери са шмекери, а че и римските не падат по-долу; като е за пари, не се отказват от тях, ама като ги повикаш при някого на смъртно легло, ще вдигнат рамене и ще кажат, че трябвало по-рано да ги потърсиш. По-рано! Покойната ми жена две години боледува от кръвотечение; по какви ли доктори не я водих, нямате представа колко пари разпилях и никой не й помогна. Ако беше се появил на времето, както сега обикаля по градовете, щях да се свлеча пред него на колене и щях да му кажа: Господи, излекувай тази жена! И тя би се докоснала до одеждата му и би оздравяла. А така колко изстрада, бедната, не е за разправяне... Та това, дето лекува болните, го одобрявам. То се знае, фелдшерите са се разпискали, измама и мошеничество било, иска им се да му забранят и какво ли не; това е естествено, всеки си гледа интереса. Който иска да помага на хората и да спасява света, винаги ще се сблъска с нечии интереси; на всички не можеш угоди, то си е така. Та казвам, защо да не лекува болните, че и умрелите нека възкресява. Но това, с петте хляба, това не трябваше да го прави. Като пекар, ще ви кажа, че това беше много несправедливо по отношение на нас.

Вие не сте чували за случката с петте хляба, така ли? Как може да

не сте чували; всички пекари са възмутени от тая случка. Но да ви разкажа. Голямо множество от народ го последвало на едно пустинно място и там той лекувал болните. А когато се свечерило, към него се приближили учениците му и казали: „Пусто е това място, а времето напредва. Освободи хората да идат до околните селища и да си купят храна.“ А той им казал: „Няма нужда да търсят храна, дайте им вие да се нахранят“. Тогава те му казали: „Имаме само пет хляба и две риби“. А той им рекъл: „Донесете ги тук“. И като наредил на множеството да седне на тревата и като взел петте хляба и двете риби, погледнал към небето, благословил ги и разчупвайки ги, давал на учениците си, а учениците пък на множеството. И яли всички и се наситили. Събрали трошите, що останали, и напълнили до дванайсет коша. Тези пък, които яли, били пет хиляди мъже, отделно жените и децата.

Ще се съгласите, съседе, че такова нещо не го търпява никой пекар; къде ще му иде краят така? Представете си, че това стане нещо обикновено: хрумне ти и с пет хляба и две риби насищаш пет хиляди души – че тогава какво остава за пекарите: дигай си чуковете и върви копей гробища; не съм ли прав? Колкото се отнася до рибите, как да е; те се вдят сами във водата и който когато поиска, може да си налови колкото ще. С пекаря е друго, брашното и дървата той ги купува скъпо и прескъпо, държи чирак и му плаща заплатата; плаща наем за фурната, че данъци, че не знам какво още; пак да е доволен накрая, ако му остане някой и друг грош да преживее и да не тръгне по просия. А той, той само погледне към небето и ето ти хляб за пет или не знам за колко хиляди души народ; брашното му е без пари, не му трябва да докарва дърва от не знам къде си, никакви разноски, никакъв труд – ясно, и аз знам да раздавам така хляба безплатно, не е ли така? А пък не го е грижа, че по такъв начин лишава местните пекари от заслужена печалба! Казвам ви, непочтена конкуренция е това и трябва да се забрани. Нека поне плаща данък като нас, ако иска да упражнява пекарския занаят! Идват вече хора при нас и казват: „Как, вие луди ли сте, толкова пари за някакво си самунче хляб? Без пари трябва да го давате, като него, и то какъв хлебец, да знаете: бял, мек и дъхав, да се не наяде човек“ – Ето вече и цените на печивото бяхме принудени да намалим; честна дума, даваме го под костуемата цена, само и само да не затворим кепенците; но докъде ще я докараме така, ето какво ни цепи главата. Казват, че на друго място нахранил четири хиляди мъже, отделно жените и децата, със седем хляба и няколко риби, но там събрали само четири коша трохи; и на него изглежда вече работата му не върви така добре, но каква полза, след като

съсипе съвсем пекарското ни съсловие. И ще ви кажа, че го прави само от омраза към нас, пекарите. Вярно, търговците на риба също са надали вой, но нали знаете, те пък не знаят колко да искат за рибата си; тяхното отдавна вече не е почтен занаят, не е като пекарството.

Да се разберем, съседе: аз съм вече стар човек и съм съвсем сам на тоя свят; нямам жена, нямам деца, от какво мога да имам нужда. Оня ден казвам на помощника си, че ще му харижа пекарницата си, да се земе мъжки с нея, да я смята за своя. Не се касае тука за личния ми интерес, честна дума, аз бих предпочел наистина да раздам имотеца си и да тръгна с него да проповядвам любов към ближния и всичко онова, което проповядва той. Но като виждам как се е опълчил против нас, пекарите, викам си: Да имаш да вземаш! Като пекар аз виждам, че това не е никакво спасение за света, а е истинска съсипия за нашето съсловие. Съжалявам, но това не мога да му го простя. Не стават така тия работи.

То се знае, ние подадохме оплакване срещу него до Ананий и до наместника – обвиняваме го в нарушение на цеховия устав и в подстрекване на народа: но нали знаете каква бюрокрация е в тия учреждения. Вие поне ме познавате, съседе: аз съм кротък човек и не търся разправияте, но ако той дойде в Ерусалим, ще изляза на улицата и ще почна да викам: Разпнете го! Разпнете го!

КРАЙ

© 1932 Карел Чапек
© 1968 Светомир Иванчев, превод от чешки

Karel Čapek
, 1932

Сканиране, разпознаване и редакция: К. Ч.

Издание:

Карел Чапек. Книга апокрифи. Разкази
Издателство „Народна младеж“, София, 1968
Редактор на издателството Вера Филипова
Художник Иван Кирков
Художествен редактор Иван Стоилов
Технически редактор Лазар Христов
Коректор Мери Керанкова

Karel Čapek. Kniha apokryfů
Vydání 4
Československý spisovatel. Praha, 1964

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10651>]